
**КЕРІВНИКАМ ОРГАНІВ
ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ**

**УПОВНОВАЖЕНИМ ОСОБАМ
З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ ТА
ВИЯВЛЕННЯ КОРУПЦІЇ ОРГАНІВ
ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ**

*Щодо необхідності оцінки корупційних
ризиків під час прийняття нормативно-правових
та розпорядчих актів, що можуть забезпечувати інтереси окремих комерційних
суб'єктів*

ШАНОВНІ КОЛЕГИ!

Національна асоціація лобістів України, висловлює свою повагу та звертається з наступним:

З метою посилення прозорості діяльності органів публічної влади, запобігання корупційним ризикам та недопущення прихованого впливу на процес прийняття управлінських рішень вважаємо за необхідне звернути увагу на окремі ситуації, пов'язані з прийняттям нормативно-правових та розпорядчих актів, що мають високий рівень корупціогенності.

Йдеться про випадки, коли орган публічної влади приймає акт, наслідком якого є створення обов'язку для громадян, суб'єктів господарювання або інших учасників правовідносин користуватися певним ресурсом, платформою, сервісом чи послугою, що належить або контролюється конкретною комерційною організацією.

У таких ситуаціях предметом антикорупційної оцінки має бути не лише формальна законність акту, а й його фактичний результат. Якщо прийнятий акт створює або посилює економічний інтерес окремого приватного суб'єкта, забезпечує йому гарантований потік користувачів, доходів, даних, ринкову перевагу або адміністративно закріплене становище, це може свідчити про наявність корупційного ризику.

Особливої уваги потребують випадки, коли плата за користування відповідним ресурсом є незначною, однак обов'язковість звернення до нього поширюється на значне коло осіб або фактично на всіх громадян України. За таких умов навіть мінімальна плата може створювати істотний сукупний економічний ефект для приватного суб'єкта завдяки масштабності застосування відповідного рішення.

У цьому контексті принципового значення набуває зв'язок між змістом прийнятого акту та наявністю або відсутністю інформації в Реєстрі прозорості (реєстр фіксації лобіської діяльності).

Якщо нормативно-правовий чи розпорядчий акт об'єктивно підтримує інтерес певної комерційної організації, однак у Реєстрі прозорості відсутні відомості про здійснення лобіювання щодо відповідного органу, відсутні лобістські звіти, інформація про замовника лобіювання, суб'єкта лобіювання або бенефіціара такого впливу, виникає обґрунтоване питання щодо прозорості походження відповідної регуляторної ініціативи.

Логіка антикорупційної оцінки в такому випадку полягає в тому, що нормативний акт демонструє результат – закріплення певної переваги або вигоди для приватного суб'єкта. Натомість відсутність лобістських звітів або іншої відкритої інформації про комунікації, консультації чи представництво інтересів демонструє проблему з прозорістю шляху, яким цей результат був досягнутий.

Відсутність інформації в Реєстрі прозорості сама по собі не є беззаперечним доказом корупції. Водночас у поєднанні з наявністю акту, що створює очевидний або істотний вигодонабувацький ефект для конкретної комерційної організації, **така обставина може бути індикатором можливого прихованого впливу, тіньового лобіювання, конфлікту інтересів або надання необґрунтованої адміністративної переваги окремому суб'єкту господарювання.**

У зв'язку з цим просимо уповноважених осіб органів публічної влади під час здійснення заходів із запобігання та виявлення корупції звертати особливу увагу на такі питання:

1. хто був ініціатором підготовки відповідного проекту акту;
2. чи проводилися консультації із зацікавленими особами;

3. чи брали участь у таких консультаціях представники або пов'язані особи комерційної організації, яка отримує вигоду від прийнятого акту;
4. чи подавалися пропозиції до проекту акту від бізнесу, асоціацій, громадських організацій, консультантів або інших зацікавлених осіб;
5. чи здійснювався аналіз альтернативних технічних, організаційних або правових рішень;
6. чи оцінювався вплив акту на конкуренцію;
7. чи встановлювався власник або кінцевий бенефіціарний власник ресурсу, платформи чи сервісу, використання якого фактично стає обов'язковим;
8. чи наявні ознаки потенційного або реального конфлікту інтересів у посадових осіб, які готували, погоджували або приймали відповідний акт;
9. чи існували належні правові та фактичні підстави для обрання саме цього ресурсу, а не відкритої, державної, конкурентної або альтернативної моделі;
10. чому за наявності приватного інтересу та очевидного вигодонабувача відсутня інформація про лобістську діяльність у Реєстрі прозорості.

З огляду на викладене, вважаємо доцільним посилити увагу до взаємозв'язку між змістом прийнятих актів, фактичними вигодонабувачами таких рішень та наявністю або відсутністю відповідної інформації в Реєстрі прозорості. Такий підхід сприятиме запобіганню тіншовому лобіюванню, підвищенню довіри до діяльності органів публічної влади та забезпеченню доброчесності процесу підготовки й ухвалення публічних рішень.

Окремо звертаємо увагу, що забезпечення прозорості процесів прийняття рішень, належного врегулювання лобістської діяльності, запобігання конфлікту інтересів та недопущення надання необґрунтованих переваг окремим суб'єктам господарювання відповідає євроінтеграційному курсу України. Посилення механізмів відкритості, підзвітності та

доброчесності в діяльності органів публічної влади є важливою складовою наближення українського законодавства до європейських стандартів належного врядування та зміцнення довіри громадян і міжнародних партнерів до державних інституцій.

З ПОВАГОЮ
ОЛЕКСІЙ ШЕВЧУК
ГОЛОВА ПРАВЛІННЯ
НАЦІОНАЛЬНОЇ АСОЦІАЦІЇ ЛОБІСТІВ УКРАЇНИ